

**ȘTIINȚELE OCULTE
DESPRE MAGIE, MINUNI ȘI
MIRACOLE**

Eusebe Salverte

Omul este credul pentru că este veridic în mod natural. Acționând asupra pasiunilor sale, prin credulitatea sa, oameni superiori l-au silit la o supunere religioasă. Poveștile despre minunile care îi conduceau în acest scop nu sunt toate inventate.

Este util și interesant în același timp să studiem faptele pe care le conțin aceste povestiri și cauzele din care derivă faptele.

- *Misterele din temple
- *Distincția dintre minuni și miracole
- *Medicina ocultă
- *Minunile taumaturgilor
- *Legenda Șarpelui
- *Despre dragoni și despre șerpi monstruoși
- *Acțiunea mirosurilor asupra moralului omului
- *Secrete pentru a te proteja de foc
- *Droguri și băuturi preparate
- *Substanțe veninoase și otrăvuri
- *Boli trimise prin răzbunare divină
- *Boli prezise în mod natural
- *Morți miraculoase

Prețul cărții : 55 lei cu TVA inclus

CUPRINS

CAPITOLUL I

Omul este credul pentru că este veridic în mod natural. Acționând asupra pasiunilor sale, prin credulitatea sa, oameni superiori l-au silit la o supunere religioasă. Poveștile despre minunile care îi conducea în acest scop nu sunt toate inventate. Este util și interesant în același timp să studiem faptele pe care le conțin aceste povestiri și cauzele din care derivă faptele 3

CAPITOLUL II

Distincția dintre minuni și miracole. Motive care fac povestirile minunate credibile: 1. numărul și concordanța povestirilor și încrederea pe care o merită observatorii și martorii; 2. posibilitatea de a face ca miraculosul să dispară ajungând la unele dintre cauzele principale care ar fi putut transforma un fapt natural într-unul fabulos 7

CAPITOLUL III

Enumerarea și discutarea acestor cauze. Aparențe dezamăgitoare și jocuri ale Naturii. Exagerarea detaliilor unui fenomen sau a duratei sale. Expresii nepotrivite, rău înțelese, traduse greșit. Expresii figurate: stil poetic. Explicații eronate ale reprezentărilor emblematice. Apologii și alegorii adoptate ca fiind fapte reale 13

CAPITOLUL IV

Fenomene reale, dar rare, prezentate ca fiind minuni datorate intervenției Divinității și prezentate cu succes din cauză că se ignora că era vorba despre un fenomen local sau periodic; pentru că fusese uitat un fapt natural care, în principiu, ar fi înlăturat ideea de miraculos; adesea pentru că ar fi fost periculos să convingi o mulțime sedusă. Observarea acestor fenomene folosea cunoștințele științifice ale preoților. Veridici în acest punct, scriitorii antici sunt la fel și în ceea ce afirmă despre operele magice 44

CAPITOLUL V

Magie. Antichitatea și universalitatea credinței în magie. Operele sale au fost atribuite atât principiului binelui cât și al răului. Nu s-a mai crezut, în Antichitate, că ar constitui răsturnarea ordinii naturale. Nu i se mai contesta realitatea, chiar și când erau produse de către sectanții unei religii dușmane 67

CAPITOLUL VI

Luptă de abilitate între taumaturgi; învingătorul era recunoscut ca având știința de la Dumnezeu cel Atotputernic. Această știință avea drept bază fizica experimentală. Dovezi extrase: 1. din conduita taumaturgilor; 2. din ceea ce ei înșiși au spus despre magie; 3. geniile invocate de către magicieni au desemnat agenți fizici sau chimici care erau folosiți la operațiunile științei oculte, sau oameni care cultivau această știință; 4. magia caldeenilor includea toate științele oculte 75

CAPITOLUL VII

Erori amestecate cu niște cunoștințe pozitive; ele s-au născut atât din imposturi voite cât și din misterul care învăluia știința sacră. Imposturile, promisiunile exagerate ale taumaturgilor; șarlatanismul, escamotajul; trucuri de îndemânare mai mult sau mai puțin grosiere; folosirea sorții și ușurința cu care ajungeau la rezultat. Oracole: se alăturau în echivoc, în impostură pentru a asigura succesul, mijloace naturale, asemenea îndemânării ventrilocilor, vertijurilor; și în sfârșit observații exacte, dar foarte simple 87

CAPITOLUL VIII

Garanții ale misterului care învăluia științele oculte; hieroglife, idiomuri și scrieri sacre necunoscute profanilor; limbaj enigmatic al evocărilor; revelații graduale, parțiale și

pe care le obțineau un număr mic de preoți în plenitudinea lor; religia jurământului; minciuna legată de natura procedeelelor și întinderii operelor magice. Consecințe ale misterului: 1. în mâinile taumaturgilor, știința magică se degradează, redusă la o practică lipsită de teorie și ale cărei formule ajung să nu mai fie înțelese; 2. ignoranța limitelor care îi circumscriu puterea, dorința de a-i ghici secretele și obișnuința de a atribui eficiența acestora procedeelelor pe care știința le folosește în mod ostentativ, fac să geamă în rândul mulțimilor greșelile cele mai grosiere 108

CAPITOLUL IX

În ciuda rivalității dintre religii, spiritul formei fixe de civilizație menține misterul în temple și în școlile filosofice. El este ferit pentru multă vreme de influența civilizației perfectibile. 1. comunicarea obișnuită a grecilor cu succesorii magilor, răspândiți în Asia după moartea lui Smerdis; prima revelație a magiei; 2. sărăcirea Egiptului după cucerirea romanilor determină aflulul preoților de grade inferioare spre Roma pentru a duce acolo secretele templelor; 3. politeiștii care se convertesc la creștinism aduc în sânul său cunoștințele magice pe care le dețineau. În această ultimă epocă, subzistă rămășițele științei sacre: 1. în școlile filosofilor teurgști; 2. în posesia preoților rătăcitori și mai ales a preoților egipteni. Putem să îi desemnăm pe cei dintâi, fără să ne înșelăm, societățile secrete din Europa și celorlalți, vrăjitorii moderni 126

CAPITOLUL X

Enumerarea minunilor prin care practica științelor oculte îi făceau pe taumaturgi capabili să opereze 143

CAPITOLUL XI

Minuni operate de mecanică: podelele mișcătoare, automate; încercări în arta de a se ridica în aer 147

CAPITOLUL XII

Acustică: imitarea zgomotului tunetului; orgi; cufere răsunătoare; androizi și capete vorbitoare; statuia lui Memnon 152

CAPITOLUL XIII

Optică: efecte asemănătoare celor ale dioramei; fantasmagorie; apariția zeilor și ale umbrelor morților; camera neagră; magicienii care își schimbă înfățișarea; minuni incredibile 158

CAPITOLUL XIV

Hidrostatică: fântâna minunată a lui Andros; mormântul lui Bellus; statui care varsă lacrimi; lămpi perpetue. Chimie: lichide care își schimbă culoarea; sânge solidificat, care se lichefiază; lichide inflamabile; distilarea și băuturile alcoolice cunoscute altădată, chiar și în afara templelor 171

CAPITOLUL XV

Secrete pentru a se proteja de foc, folosite pentru a se efectua minuni în inițierile și în ceremoniile cultului; ele erau folosite și pentru a ieși nevătămat din probele de foc; ele au fost cunoscute în Asia și în Italia și puse în folosință în imperiul de jos și până în zilele noastre în Europa. Procedeu pentru a face ca lemnul să nu ardă 180

CAPITOLUL XVI

Secrete pentru a acționa asupra simțurilor animalelor. Exemple moderne și antice. Puterea armoniei; puterea tratamentelor bune; crocodili și șerpi îmblânziți reptile ale căror veninuri sunt distruse sau epuizate. Psylle antice: facultatea pe care o aveau de a vindeca mușcătura șerpilor, dovedită de experiențele recente, frecvent repetate în Egipt; această facultate ține de emanații mirositoare care afectează simțurile reptilelor și care nu sunt sezizate de simțurile omului 187

CAPITOLUL XVII

Droguri și băuturi preparate; unele narcotice, altele care te făceau să capeți o imbecilitate trecătoare. Circe; Nepenthes. Iluzii delicioase, iluzii înspăimântătoare, revelații involuntare, curaj invincibil, produse de alimente sau băuturi. Bătrânii Muntelui nu-și seduceau discipolii decât prin iluzii; ei îi protejau probabil împotriva tulburărilor prin droguri stupefiante. Exemple numeroase de utilizare a acestor droguri. Folosirea lor, dacă devine obișnuită, conduce la insensibilitate fizică și la imbecilitate 202

CAPITOLUL XVIII

Acțiunea mirosurilor asupra moralului omului; acțiunea pomezilor: unguentul magic opera adesea, în vise, ceea ce prevenția sau dorința considera cu ușurință ca fiind realitate. Asemenea vise oferă explicația întregii istorii a vrăjitorilor. Folosirea câtorva cunoștințe misterioase, crimele pentru care pretinsele sortilegii le-au servit drept vâl, rigoarea legilor redactate împotriva crimei absurde a vrăjitoriei, acestea sunt principalele cauze care au multiplicat numărul vrăjitorilor. Importanța acestei discuții dovedite prin fapte recente 218

CAPITOLUL XIX

Acțiunea imaginației; pregătită de către credința obișnuită pentru povestiri minunate, secondată de accesoriile fizice, de muzică, prin obișnuința de a exalta facultățile morale, printr-o teroare negândită, prin presentimente. Mișcările simpatetice propagă efectele imaginației. Vindecări produse de imaginație. Rătăcirii ale imaginației, tulburate de boli, de posturi, de veghi și de macerații. Remedii morale și fizice, opuse cu succes în fața rătăcirilor imaginației 234

CAPITOLUL XX

Medicina făcea parte din știința ocultă; ea nu a fost exersată

mult timp decât de către preoți; bolile erau trimise de către spiritele răufăcătoare sau de către zeii iritați; vindecările au fost miracole, opere magice. Credulitatea și spiritul de mister au atribuit unor substanțe fără energie proprietăți miraculoase și șarlatanismul a urmat acest gen de decepție. Vindecări mincinoase. Abstenențe extraordinare. Substanțe nutritive luate într-un volum aproape imperceptibil. Aparente învieri 250

CAPITOLUL XXI

Substanțe veninoase. Otrăvuri ale căror efect poate fi gradual. Morți miraculoase. Otrăvuri folosite în probele judiciare. Boli trimise prin răzbunare divină. Boli prezise în mod natural 265

CAPITOLUL XXII

Sterilitatea pământului. Credința în mijloacele pe care taumaturgii le aveau pentru a opera s-a născut mai ales din limbajul emblemelor. Sterilitate produsă în mod natural. Culturi care se ruinează una pe cealaltă; substanțe care distrug vegetația. Atmosferă devenită infectă. Pudră mirositoare și nitrat de arsenic, folosite ca arme ofensive. Cutremure și căderi de pietre prevăzute și prezise 277

CAPITOLUL XXIII

Meteorologie. Arta de a prevedea ploaia, furtunile și direcția vânturilor; ea se transformă în ochii oamenilor obișnuiți într-o facultate de a permite sau de a refuza ploaia și vânturile favorabile. Ceremonii magice pentru a opri căderea grindinii .. 286

CAPITOLUL XXIV

Arta de a sustrage fulgerul din nori. Medalii și tradiții care indică existența sa în Antichitate. Sub numele de cult Jupiter Elicius sau de Zeus Cataibates, este cunoscut de către Numa și de alte personaje antice. Imitatorii de tunet s-au folosit de asta; aspectul provine de la Prometeu; el explică mitul lui Salmoneu; a fost cunoscut de către evrei: construirea templului din Ierusalim constituie o dovadă în acest sens. Zoroastru s-a folosit de el pentru a aprinde focul sacru și pentru a opera, în inițierea sectanților săi, probe și minuni. Dacă l-au avut caldeeni el s-a pierdut din mâinile lor. Câteva urme ale sale subzistau în India, în timpul lui Ctesias. Miracole analoage celor produse de această artă și care merită totuși o explicație diferită 294

CAPITOLUL XXV

Substanțe fosforescente. Apariția subită a flăcărilor. Căldură dezvoltată de aer și de apă. Piroforul și fosforul, naftalina și băuturile alcoolice, folosite în diferite miracole. Foc coborât de sus: mai multe cauze explică această minune. Moise face ca profanii care ating lucrurile sfinte să fie mistuiți de foc. Sângele lui Nesus era o fosfură de sulf; și otrava pe care Medeea a folosit-o împotriva lui Creuse, un adevărat foc gregorian. Acest foc, regăsit în mai multe reprize, a fost pus în

aplicare demult: se folosește un foc de nestins în Persia și în Hindustan 311

CAPITOLUL XXVI

Compoziții analoage pudrei de tun. Mine practicate de Samuel; de către preoții evrei din vremea lui Osias și a lui Herodot; de către preoții creștini, la Ierusalim, sub împăratul Iulian și în Siria sub califul Motassem; de către preoții din Delphi, pentru a respinge perșii și galezii. Antichitatea invenției pudrei; aparent originară din Hindustan, ea a fost recunoscută dintotdeauna în China. Efectele sale descrise poetic au părut fabuloase. Armată tartară respinsă cu ajutorul altileriei. Preoții Indiei foloseau același mijloc pentru a lansa fulgerul împotriva inamicilor lor. Fulgerul lui Jupiter comparat cu armele noastre de foc. Diverse miracole explicate prin folosirea acestor arme. Pudra de tun a fost cunoscută în imperiul de jos și probabil până în secolul XII 327

CAPITOLUL XXVII

Taumaturgii puteau opera încă minuni cu arma cu aer, forța aburului și proprietățile magneților. Busola a putut fi cunoscută de către fenicienii, ca navigatori ai Feniciei. Săgeata lui Abaris era, poate, o busolă. Finlandezii au o busolă proprie; și busola este folosită în China, de la construirea imperiului. Alte mijloace de a opera miracole. Fenomenele galvanismului. Acțiunea oțetului asupra oxidului de calciu. Amuzamente ale fizicii; picături de sticlă, etc 339

CAPITOLUL XXVIII

Concluzie. Principii urmate în cursul discuției. Răspuns la obiecția extrasă din pierderea noțiunilor științifice a anticilor. Doar Democrit, printre ei, se ocupă de observații și de fizica experimentală. Acest filosof vedea, ca și noi, în operele magice, rezultate ale unei aplicații științifice ale legilor Naturii. Utilitatea studierii din acest punct de vedere a miracolelor anticilor. Taumaturgii nu legau prin nicio teorie noțiunile lor savante: este un indice că le-au primit de la un popor anterior. Primii taumaturgi nu pot fi acuzați de impostură; dar ar fi periculos să mergem în ziua de astăzi pe urmele lor, încercând să subjugăm poporul prin miracole; supunerea voluntară în fața legilor este o consecință asigurată de fericirea pe care legile le-o produc oamenilor 349

NOTA A - DESPRE DRAGONI ȘI DESPRE ȘERPI MONSTRUOȘI CARE FIGUREAZĂ ÎNTR-UN NUMĂR MARE DE POVESTIRI FABULOASE SAU ISTORICE

I – Reptile ajunse la o dimensiune puțin obișnuită au dat naștere sau au acreditat mai multe astfel de povestiri 352

II – Altele au avut drept bază expresii figurate care au fost considerate în sensul concret 352

III – Șerpi monstruoși, embleme ale ravagiilor produse de revărsarea apelor 352

IV – Legenda șarpelui, transferată din tablourile astronomice

în mitologie și în istorie	352
V – Aceeași legendă pătrunde în creștinism, mai ales la popoarele din Occident	353
VI – Explicații alegorice ale emblemelor în care apărea șarpele	353
VII – Multiplicitatea faptelor de acest gen adoptate ca fapte reale	353
VIII – Variante în circumstanțele și datele povestirilor; noi vestigii ale legendei astronomice	353
IX – Această legendă este aplicată unor personaje celebre; istoria este alterată pentru a o regăsi	353
X – Obiecte fizice și monumente în care vulgarul regăsește tabloul distrugerii unui șarpe monstruos	353
XI – Armoariile și însemnele militare fac loc unor noi aplicații ale legendei astronomice	353
XII – Mitologie anterioară, alterată pentru a găsi în ea legenda șarpelui	353
XIII – Rezumat	353

NOTA B – DESPRE STATUIA LUI MEMNON

Povestiri și inscripții care atestă vocalitatea statuii și fac
aceeași menționare a cuvintelor care au fost pronunțate.
Explicații puțin concludente, propuse de diferiți autori.
Conform lui Langles, sunetele proferate uneori de către statuie
corespundeau celor șapte vocale, embleme ele însele ale celor
șapte planete. Oracol care ar fi putut fi pronunțat de către
statuia lui Memnon. Negare a sistemului domnului Letronne.
Miracolul era probabil efectul excrocheriei. Imposibilitate de a
ajunge la o soluție satisfăcătoare a problemei

354